
ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNEMINE

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus tähendab oskust väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevus sisaldab kriitilis-loovat mõtlemist, mitmekesist eneseväljendusoskust, isikupära väärtustamist ning valmisolekut leida värsked lahendusi muutuvates oludes.

Kunstipädevust kinnistatakse õppekäikudel ja reisiõppe abil – pöörates tähelepanu eri ajastute arhitektuuri- ja kunstistiilidele.

Kunstis kujundatakse **väärtuspädevust** omakultuuri, Euroopa ja maailma kultuuripärandi tundmaõppimisega ning selle seoseid nüüdiskultuuriga. Taotletakse kultuuri jätkusuutlikkuse mõistmist.

Õpipädevuses tähtsustub oskus kasutada ainespetsiifilist keelt info vastuvõtuks, tõlgendamiseks, edastamiseks ja talletamiseks. Oluline on kriitilis-loova mõtlemise kujundamine. Toetatakse erinevate õpistrateegiatega kasutamise oskust töid kavandades, tehes ning analüüsides.

Enesemääratluspädevust kujundatakse loovülesannetes antava tagasiside ning õpilase eneseanalüüsi kaudu. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemisel kujundatakse personaalset, **sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti**. Kujundatakse valmisolekut end kunstivahendite kaudu väljendada ning luuakse eeldused elukestvaks tegelemiseks kunstidega.

LÕIMING TEISTE AINEVALDKONDADEGA:

Kunstis on olulisel kohal õpilaste aktiivne loovtegevus. Praktiliste tööde aineestik on seotud nii kunstide kui ka õpilase igapäevaelu (keskkonna, aja ja ühiskonnaga) ning aktuaalsete sündmuste ja probleemidega – kasutada saab kõigis aineis õpitavat. Kunstiteoste loomiseks ja esitlemiseks rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid tehnoloogilisi vahendeid.

Nii kunst lõimub teiste õppeainetega, eriti sotsiaalainete, keelte ja kirjandusega. Kunstis, muusikas, kirjanduses ja ajaloos õpitakse tundma eri ajastute eetilisi ja esteetilisi tõekspidamisi ning nende seotust sotsiaalsete, majanduslike, ideoloogiliste, tehnoloogiliste jm mõjutajatega.

Ühine on maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine ja väärtustamine, isiklike seisukohtade väljendus- ja põhjendusoskuste kujundamine ning salliv suhtumine kaaslaste eriarvamustesse ja loomingulistesse katsetustesse.

Kunstiainetes on võimalik teha koostööd teiste ainete ja ainevaldkondade piire ületavate õppeprojektide kaudu.

ÕPIVÄLJUNDID

Kursuse läbinud õpilane:

- 1) Teab kunsti eri liike ja –stiile eri ajastutel.
- 2) Oskab põhjendada kunsti muutumist ajas ja paigutada eri kunstistiile eri ajastutesse ajateljel;
- 3) õpib tegema kunstiteoste analüüsi erinevate meetodite abil
- 4) oskab eristada vana-aja kunsti, keskaja kunsti ja uusaja kunsti tunnustjooni
- 5) loob kunstialaseid praktilisi töid kasutades erinevaid tehnikaid ja materjale õppides neid eelnevalt kavandama;
- 6) suudab oma loovtöid esitleda, püüab oma tööd analüüsida ja tõlgendada ning õpib oma valikuid põhjendama

ÕPPESISU

KUNSTI ROLL ERI AJASTUIL

Sissejuhatus: Kunsti mõiste, kunsti eri liigid.. Peamiste faktide ja näidete abil luuakse seosed ühiskondlike põhjuste, kunsti ja ajastu mõtteviisi vahel. Erialase sõnavara omandamine. Kunstnik, teos ja vaataja oma kaasajas. Kunstiteoste analüüs ja tõlgendamise erinevad meetodid (nt vormiline, märgiline, sotsiaalne) ja vormid (nt kunstikriitika, retsensioon, kirjandusteos, kunstifilm).

KUNSTI MUUTUMISE AJALUGU

Kunstikultuuri üldistav ajatelg. Vanimad kõrgkultuurid:

1. Esiaja kujutised. Mesopotaamia. Egiptus.
2. Antiikaja kunst - Vana-Kreeka. Vana-Rooma kunsti iseloomulikud jooned. Kreeka kunsti mõjud Rooma kunstile.
3. Keskaja kunst. - Varakristlus ja Bütsants. Romaanika. Gootika. Kunsti ja religiooni seosed.
4. Renessanss - kunst Itaalias ja põhja pool Alpe. Inimesekeskse maailmapildi kujunemine. Kunst ja teaduse seosed, trükikunsti leiutamise mõju kunstile.
5. Barokk - baroki suunad ja rokokoo. Õukonnakunstist argielu kujutamine.
6. 18. ja 19. sajandi kunst - klassitsism. Antiikpärandi mõju ja valgustusajastu ideed. Vaimu ja võimu arhitektuur. Romantism. Realism.

KUNSTI NÄHTUSI VÕRDLEVAD TEEMAD JA PRAKTILISED TÖÖD

Eri ajastute kunsti võrdlevate teemade valik. Seoseid loovad teemad rõhutavad kunsti seoseid ühiskonnas ja kultuuris toimunuga, ajastu mõtteviisi, religiooni ja valitsemiskorra, tehnika ja majandusega.

PRAKTILISED TÖÖD

Eri ajastute kunsti seostades arutleda kunstiteoste väljendusvahendite, loomise eesmärkide, tähenduse ja sotsiaalse rolli üle.

Võimalusel valida kuni kolm teemat:

- 1) perspektiivikasutus, keskkonna ja ruumi kujutamise viisid;
- 2) inimese kujutamise viisid: idealiseeritud, realistlik, stiliseeritud;
- 3) lugude ja sümbolite ringlus ja muutused läbi sajandite;
- 4) kunstniku rollid: käsitööline, leiutaja, ajaloolane geenius, staar, ettevõtja jne;
- 5) muuseumi sünnid, tuntumad galeriid ja muuseumid.

Praktilisteks töödeks võivad olla:

- a) loomingulised ja uurimisprojektid,
- b) õppekäigud erinevatesse galeriidesse ja muuseumidesse – Tartu kunstnike maja näituste regulaarne küllastamine, Tartu Kunstimuuseumi ja TÜ Antiikkunsti muuseumi küllastamine – antiikkunsti teososte analüüs.

Loomingulised projektid on seotud Mõttele!-osa võrdlevate teemadega ning mõtestavad, kinnistavad ja laiendavad õpitut. Oluline on isiklik vaatenurk, käsitletavate teemade endast ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine. Loovtööde tegemisel valida oma ideele sobivad väljendusvahendid (nt joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, tegevuskunst jne). Loovtöö protsessi osa on töö esitlemine, analüüs ja tõlgendamine ning oma valikute põhjendamine.

Projektid ning õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskond jne

HINDAMINE

Aines Kunstis hinnatakse õpilase kolme omaloomingulist tööd, ja kunstiteoste või näituste küllastamise analüüsi, sellisel juhul kasutatakse kujundavat hindamist. Võimalus on oma töid ümber teha ja parandada. Kokkuvõttev hindeline aasta töö sooritatakse aasta jooksul õpimappi kogutud materjalide abil.

II KURSUS „KUNST JA VISUAALKULTUUR 20. JA 21. SAJANDIL”

ÜLDPÄDEVUSED

Kunstipädevus - kujundada õpilastes kunstipädevus, st olla kultuuriliselt teadlik, mõista kunstide mitmekesisust ning maailma kultuurilist eripalgelisust; omada põhiteadmisi Eesti, Euroopa maailma kultuuripärandist; väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas; mõelda kriitilis-loovalt; väärtustada mitmekesisest eneseväljendusoskust, isikupära

Kunstiaineid ühendab kultuurilise mitmekesisuse tundmaõppimine ning väärtustamine, Eesti ja paikkondliku kultuuritraditsiooni edasikandmine ning kultuurilise ja rahvusliku identiteedi kujundamine.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning väärtustavad üksteise toetamist.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannete täitmisel saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstiaineis üksi- ja rühmatöö, uurimis- ja probleemülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäeva elu nähtustega. Õpitakse tegevust plaanima, vastutama tööde lõpuni tegemise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis. Kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid.

Läbivate teemade kasutamise võimalusi:

- **Teabekeskond.** Tutvutakse andmebaasidega, õpitakse teadlikult tegutsema ja arvestama meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitsega.
- **Tervis ja ohutus.** Teadvustatakse loovtegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.
- **Väärtused ja kõlblus.** Õppes tutvutakse Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäeva elus ning kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse.
- **Kultuuriline identiteet.** Õpilased võtavad osa ühiseid väärtusi kujundavatest kunstisündmustest nii esineja kui publikuna (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Kunstiainete kaudu kujundatakse teadlikke näituse-, teatri- ja kontserdikülastajaid, mis omakorda aitab tõsta inimeste elukvaliteeti.

KURSUSE EESMÄRGID

Kursusega taotletakse, et õpilane:

- 1) iseloomustab ja võrdleb nüüdisaegses kunstis rakendatud mitmekesiseid ideid ja väljendusvahendeid;
- 2) mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskondlike protsesside ning teiste valdkondadega;
- 3) rakendab loovas eneseväljenduses erinevaid kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi võtteid, tõlgendab ja lahendab erinevaid probleemülesandeid;
- 4) väärtustab end ümbritsevat elukeskkonda ja visuaalkultuuri pärandit,
- 5) mõistab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- 6) orienteerub kunsti, arhitektuuri ja disaini valdkondadega seotud elukutsetes ja edasiõppimisvõimalustes.

ÕPIVÄLJUNDID

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) tunneb visuaalse kultuuri valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon);
- 2) märkab ning mõistab kunsti ja visuaalkultuuri mõjusid ühiskonnale ning keskkonnale
- 3) iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust;
- 4) tõlgendab ja analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst jt)
- 5) seostab nüüdiskunsti teiste valdkondadega (nt teadus, meedia, reklaam, poliitika);
- 6) väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri ja disaini;
- 7) võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid;
- 8) esitab loomingu- ja uurimisülesandeid kavandades teoseid ja otsides lahendusi
- 9) rakendab oma ideede väljendamiseks visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja –vahendeid
- 10) esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi, kasutades aineterminoloogiat; püüab olla oma loovates lahendustes eetilise, arvestada kultuuripärandi kaitse nõudmisi.

ÕPPESISU

Õppesisu on jagatud tinglikult kolme plokki:

- 1) TEA! ehk sisulis-struktuuriline ülevaade (kunsti ajalugu ja olemus, nüüdiskunsti sünd ning arengusuunad);
- 2) MÕTLE! ehk temaatiline, seoseid loov ja teadmisi laiendav osa (ajastuid läbivad teemad ning võrdlused);
- 3) LOO! ehk uurimuslik, praktiline ja kinnistav osa (õppekäigud, loovtööd ja uurimused).

TEMAATIKA

I TEEMA: SISSEJUHATUS. KUNSTI JA VISUAALKULTUURI MUUTUMINE

- Nüüdisaegse elutunnetuse ja globaalse maailma sünd, teaduse, tehnoloogia ja linnastumise võidukäik.
- Kunstiteos ja kontekst: vaatajad, koht ning aeg. Auteursus, kunstnike ja vaatajate suhte muutumine.
- Elukeskkonna kujundamise põhimõtted: arhitektuur, disain, visuaalne meedia.

II TEEMA: KUNST MODERNISEERUVAL AJASTUL

- 19. sajandi lõpu kunst: impressionism, postimpressionism, juugend ja sümbolism. Fotograafia ja illustreeritud ajakirjandus.
- 20.sajandi I poole kunst. Modernistliku kunsti suunad: fovism, ekspressionism, futurism, kubism, abstraktsionism, sürrealism.
- Avangard. I maailmasõda ja dadaism. Modernistlik arhitektuur ja disain. Funktsionalism. Kunst totalitaarsetes riikides: sotsialistlik realism, natsionaalsotsialistlik kunst.

- II maailmasõja järgne kunst. Külmsõda: abstraktne ekspressionism versus figuratiivne kunst.

III TEEMA: ÜLEMINEK MODERNISMIST POSTMODERNISMI

- minimalism, opkunst, popkunst.
- hüperrealism, happening, kehakunst, maakunst.
- Kontseptualism kui nüüdisaegse kunsti alusprintsip.
- Postmodernistlik nüüdiskunst: sotsiaalkriitiline ja poliitiline kunst.
- Kunst avalikus ruumis.
- Kunstimeediumide paljus: maal, graafika, skulptuur, installatsioon, fotokunst, videokunst, tegevuskunst, interaktiivne meediakunst, helikunst, netikunst jt.
- Teemade ja seisukohtade paljus

IV TEEMA: 21. SAJANDI KUNST

- teadus, innovatsioon, ökoloogia, identiteet, soolisus, eetika jne. –
- Rahvusvahelised nüüdiskunsti näitused ja kunsti globaliseerumine.
- Arhitektuuri ja disaini valdkonnad (tootedisain, mood, graafilne disain jne).
- Disain ja inimsõbralik elukeskkond: innovatsioon, targad materjalid, keskkonnateadlikkus.
- Disainiprotsess – probeemilahendus.
- Meediakeskkond ja visuaalne meedia ja kommunikatsioon.
- Kultuuripärandi kaitse. Autoriõigus. Kunsti, arhitektuuri ja disainiga seotud elukutsed.

V TEEMA: PRAKTILISED LOOVTÖÖD JA LOOMINGULISED UURIMISPROJEKTID, ÕPPEKÄIGUD

Loovtööd on seotud Mõtlemise-osa võrdlevate teemadega, nende kavandamine, teostamine, esitlemine ja analüüs (oma valikute põhjendamine).

Valida 3 teemat nüüdiskunsti nähtusi võrdlevat teemat järgnevast loetelust:

- 1) Individuaalsus, kollektiivsus ja anonüümsus kunstis;
- 2) 20. sajandi nn realismid: sürrealismist ja sotsrealismist kuni hüperrealismi ja videokunstinini.;
- 3) Mäng kunstiajaloo minevikuga, tsitaat, remiks, paroodia nüüdisaegse kunsti ning visuaalkultuuris;
- 4) Kunsti aktiivsed sekkumised ühiskonda: poliitiline kunst, feministlik kunst, avalik kunst;
- 5) Nüüdisaegse kultuuri interdistsiplinaarsus: kunst, muusika, film, kirjandus;
- 6) Muutused arhitektuuris ja disainis 20. ja 21. sajandil. - loominguuuringud, uurimisprojektid, õppekäigud.

Loovtööde tegemisel valida oma ideele sobivad väljendusvahendid (nt joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, tegevuskunst jne). Loovtöö protsessi osa on töö esitlemine, analüüs ja tõlgendamine ning oma valikute põhjendamine. Projektid ja õppekäigud on seotud õppe korraldamisega erinevates õpikeskkondades: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskond.

HINDAMINE:

Kunstis on kujundav hindamine. Kursuse käigus kujuneb hindeline õpimapp praktiliste tööde kavanditest, võrdlusteemade ja töölehtede täitmise kohta.

Tehakse kolm hindelist praktilist tööd, 5 kunstinäituse külastamise ülevaated ja analüüsid. Aasta jooksul 5 kunstinäituse analüüs annab maksimum hinde.